

Oppilas-ja opiskelijahuollon ohjausryhmän muistio

24. 5. 2018 kello 14.00- 15.30

Paikka: Hirsikampuksen iso neuvotteluhuone

Kokouksen puheenjohtaja: Opetus- ja sivistystoimenjohtaja Juha Holappa

Kokouksen koollekutsuja + sihteeri: Sari Poropudas

Osallistujat: **Juha Holappa pj**

Sari Poropudas siht.

Eeva Harju

Hely Forsberg-Moilanen

Kari Jylhänlehto, pois

Rauni Kääriä

Annika Mattinen

Anna-Liisa Alatalo-Määttä, pois

Markku Rajala, pois

Liisa Kytölä

Riitta Jaakola

Seija Tihinen, pois

Jonna Puhakka

Suvi Kipinä

Irja Luokkanen

Sari Nieminen

Jenni Matinlauri, pois

Teija Pohjolainen, pois

Juha Mertala, pois

Anna Kuosmanen, osao

1. Kokouksen avaus

Opetus- ja sivistystoimenjohtaja Juha Holappa avasi kokouksen kello 14.00

2. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin muutoksitta.

3. Koulunuorisotyön esittely, Siiri Sarias

Hirsikampuksella pidettiin kouluverkostotyön palaveri 7.5.2018. Kokouksen puheenjohtajana toimi apulaisrehtori Eeva Harju. Kokouksen koollekutsujana ja sihteerinä toimi Kivapuhe- hankkeen projektipäällikkö Siiri Sarias. Siiri Sarias esittelee kokouksen esityksiä koulunuorisotyöhön liittyen oppilashuollon ohjausryhmälle päätöksen tekoa varten. Tavoitteena on juurruttaa koulunuorisotyö osaksi koulujen toiminta rakenteita.

Keskustelu ja päätökset asiasta:

Kivapuhe- koordinaattori Siiri Sarias oli estynyt tulemaasta kokoukseen. Hän pyysi välittämään tiedon, että koulunuorisotyötä kehitetään koko ajan. Nuorisotoimen puolesta ollaan yhteydessä kevään tai viimeistään syksyn alussa kaikille kouluille. Sovittiin, että Siiri tulee esittelemään asiaa ensi syksyn oppilashuollon ohjausryhmään. Siinä vaiheessa suunnitelmat / toteutukset ovat jo näkyvämmiin toiminnassa.

4. Kuraattorien toiminnan esittelyä ja suuntaviivoja tulevalle vuodelle, Jonna Puhakka ja Suvi Kipinä

Kuraattorit Jonna Puhakka ja Suvi Kipinä esittelevät kuraattorien työn linjoja, suuntaviivoja sekä haasteita tulevaa vuotta varten.

Keskustelua asiasta:

Vastaava kuraattori esitteli kuraattorien toimenkuvia kouluilta. Kuraattorien työtä tehdään joustavasti koulujen tarpeiden mukaan, joten muutoksia viralliseen aikatauluun tulee ajoittain. Oppilashuoltolaki määrittelee kuraattoreiden työtä, minkä mukaan toimintaa suunnitellaan ja kehitetään. Pudasjärvellä

on voitu vastata lain mukaiseen vaatimukseen minimissään. Ensimmäinen tapaaminen voidaan yleensä taata seitsemän päivän päähän, mutta tarvittavat seurantalaverit voivat viivästyä. Tämä on erittäin haasteellista, koska tukea tarvitseva oppilas voi jäädä ilman tarvittavaa tukea pitkäksi aikaa.

Koulupsykologipalveluiden puute näkyy sekä terveydenhoitajien että kuraattorien työssä. Yhteisölliseen oppilashuoltoon, joka olisi tärkeä kuraattorin työalue, ei ole tällä hetkellä mahdollisuutta panostaa, koska yksilökohtainen oppilashuoltotyö vie niin paljon aikaa. Perheneuvolan psykologin aika menee oppimistutkimuksiin ja osa päätyöhön eli perheneuvolan työhön. Suurena huolena on, että toisen asteen oppilailla (16-17 -vuotiaille) ei ole tammikusta 2018 lähtien ollut minkäänlaisia psykologipalveluita.

Oppilaiden psyykkiset oireilut ovat nousussa valtakunnallisena ilmiönäkin. Sama suuntaus on havaittavissa myös Pudasjärvellä. Koulua käymättömien oppilaiden määrä on myös kasvamassa, mikä on myös valtakunnallinen huolenaihe. Todettiin, että oppilaan poissaoloihin on puututtava varhaisessa vaiheessa, koska niiden takana on aina joku syy. Kaupungin oppilashuoltosuunnitelmaan on laadittu selkeä puuttumismalli poissaoloihin, joka pitäisi saada vakiinnutettua kaikilla kouluilla käytäntöön. Yläluokilla malli on jo käytössä ja alakouluissa tilannetta tarkennetaan ja ohjataan edelleen mallin käyttöön ensi syksystä lähtien. Puutteena todettiin olevan, että henkilökunnalla ei välttämättä ole välineitä huolen puheeksi ottamiseen. Tämä olisi hyvä täydennyskoulutuksen aihe opettajille.

Pohdittiin, että uuden opetussuunnitelman mukainen opetus on osalle tukea tarvitseville todella haasteellista. Avoimet oppimisympäristöt, suuret ryhmät ja meteli ovat osalle stressaavia tekijöitä. Nämä stressitekijät voivat näyttäytyvät oppilaan haasteina käyttäytymisessä.

Kuraattorit korostivat, että heidän työ ei ole hoidollista vaan he toimivat sosiaalityön asiantuntijana. Kuraattori voi tukea arjen jaksamisessa ja olla saatavilla, kun oppilaalla on tarve puhua. Aikuisen tarve ja puhumisen tarve näkyy myös terveydenhoitajien työssä jatkuvina jonoina vastaanotolle. Tämäkin heijastaa pääongelmaa eli sitä, että oppilaille ei ole tarjolla jatko-ohjauspaikkaa. Oppilaille voidaan tehdä arvioi jatko-ohjauksen tarpeesta, mutta yleensä palautteena tulee ohjaus peruspalveluihin, joita Pudasjärvellä ei ole tarjota. Peruspalveluiden puute näkyy todella paljon koulujen arjessa. Näiden palveluiden puute näkyy vielä kauan aikaa Pudasjärvellä, vaikka koulupsykologi saataisiinkin. Koulupsykologin palvelut ovat oppilashuoltolain mukaisia palveluita, jotka pitäisi oppilaille tarjota.

Kuraattorit totesivat positiivisena asiana, että huoltajien kynnys yhteydenottoihin on madaltunut.

Kuraattorit ja terveydenhoitajat eivät ole mukana OR-listalla, joten he jäävät usein koulujen tiedottamisesta paitsi. Haasteita on eniten ollut Hirsikampuksen tiedottamisessa. Lakarilla tiedotus pelaa. Toisen kuraattorin työtilat ovat myös olleet haasteelliset Hirsikampuksella. Kokonaisuudessaan kuraattorien, terapeuttien ja terveydenhoitajien tilaratkaisut pitäisi kouluilla käydä tarkemmin läpi.

Lukuvuonna 2018-2019 kuraattorien työn tavoitteena on saada vakiinnutettua selkeät yhteydenottopyynnöt kuraattoripalveluihin, tehostaa kuraattorien roolia tehostetun ja erityisen tuen päätöksen teossa, yhteisöllisen oppilashuolto työn lisääminen, ennalta ehkäisevän työ lisääminen, ryhmä- ja luokka työskentelyn lisääminen.

Juha Holappa kertoi, että psykologin palveluita on ollut mahdollista hankkia ostopalveluina. Tämä ei ilmeisesti kuitenkaan ole ollut työntekijöiden tiedossa. Kuntaneuvottelujen osalta päätökset tulevat koskemaan seuraavaa vuotta. Todettiin, että koulupsykologin palkkaamatta jättäminen olisi huono säästöpäätös.

5. Hyvis- päivän palautteet ja toiminnan jatkuminen

Hyvis – päivä 6. luokan oppilaille suunniteltiin ja toteutettiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa koulujohtoisesti. Toiminnan koordinaattorina toimi erityisopettaja Sari Poropudas. Hyvis- toimijat (kuraattorit, terveydenhoitajat, nuorisotoimi, Kivapuhe-hanke ja seurakunta) kokoontuivat kaksi kertaa; aloituspalaverissa sekä päivän jälkeen arviointipalaverissa.

Hyvis-päivän palautteet kerättiin oppilailta, luokanopettajilta sekä päivän toimintapisteiden järjestäjiltä. Palautteen perusteella päivään oltiin erittäin tyytyväisiä. Joitakin tarkennuksia on syytä kuitenkin tehdä

ja ne tullaan huomioimaan ensi vuoden Hyvis- päivän suunnittelussa. Palauteet päivästä on lähetetty kaikille kouluille helmikuussa.

Kaikesta Hyvis- päivän suunnittelusta, materiaaleista ja toteuttamisesta on koottu aineisto OneDriveen. Aineisto on kaikkien toimijoiden käytettävissä jatkossa.

Hyvis – päivä aloittaa 6. luokan oppilaiden nivellyksen yläkouluun ja sen vuoksi toiminta olisi hyvä saada osaksi koulujen toimintakulttuuria. Tämä edellyttäisi, että toimintaan varataan määrärahoja perusopetuksen puolelta.

Keskustelua asiasta ja päätökset:

Hyvis – päivä on erittäin hyvä osa yhteisöllistä oppilashuoltoa. Hyvis- päivä pehmentää yläkouluun siirtymistä ja antaa mahdollisuuden uusien ystävyyssuhteiden solmimiseen. Juha Holappa kertoi, että päivän kustannuksia voidaan tulevana vuonna kattaa koulutuksellisen tasa-arvon rahoista. Ohjausryhmä esitti, että Juha Holappa yrittää saada Hyvis-päivän kustannukset tulevan vuoden talousarvioon.

6. Lapset- puheeksi neuvonpidon tilastointi ja kokoaminen

Anne Leppälä-Hast esitti seuraavaa Lapset- puheeksi neuvonpidon tilastointiin ja kokoamiseen:

Neuvonpitojen tilastointiin on kunnissa käytössä useampia tapoja. Ainakin tällaisia vaihtoehtoisia käytäntöjä kunnissa Oulunkaaren ja Koillismaan alueella on:

Neuvonpidon koollekutsuja:

- 1) pitää tukkimiehen kirjanpitoa esim. kalenterinsa reunassa tai
- 2) merkkää wilmaan rastin ao. kohtaan (kunnassa lisätty wilmaan LP_ keskustelu ja neuvonpito - kohta) tai
- 3) tilastoi kunnan/kuntayhtymän yhteiseen tilastointipohjaan

Näistä Oulunkaarella ja jäsenkunnissakin on käytössä tuo 3) mukainen tapa eli se yhteinen webropol-tilastointipohja, johon linkki on: <https://www.webpolsurveys.com/Answer/SurveyParticipation.aspx?SDID=Fin940533&SID=3a3b7bfa-8220-45ca-9590-6cb816a188ef&dy=1218383431>

(1. sivulla on LP- keskustelujen tilastointi, 2. sivulla neuvonpitojen tilastointi)

Tämä on ohjeistettu tallentamaan omalle työkoneen työpöydälle.

Tämän 3) mallin etu on se, että tieto on kerralla tallessa ja tiedon keruu voidaan tehdä aina reaaliajassa (kunkin hetken tilanne käytyjen keskustelujen /neuvonpitojen määrästä)

1) ja 2) eivät ole huonoja, mutta niissä täytyy nimetä koululle yhteyshenkilö, joka sitten ½ vuoden välein pyytää kaikilta tiedot ja kokoaa ne yhteen -> enemmän työtä?

Tietoja kysytään maakunnalliseen tiedonkeruuseen ja Oulunkaaren + jäsenkuntien alueella LP-yhteyshenkilö on Mari Kipinä Oulunkaarelta eli Mari kysyy lukuja 2krt/a kunnista, ellei niitä ole syötettynä tuonne webropol-pohjaan.

Keskustelua asiasta:

Päätettiin, että Sari Poropudas muokkaa yksilökohtaisen oppilashuoltoon liittyvät lomakkeet Lapset puheeksi – lomakkeiden mukaisiksi. Näin Lapset puheeksi – kirjaamiset voidaan tehdä tarvittaessa linkin kautta. Sari Poropudas käy syksyllä koulukierrokset ja ohjaa opettajia lomakkeiden laadintaan. Nyt keskitytään vahvasti yksilöllisen oppilashuollon käytänteiden vakiinnuttamiseen.

7. Seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäiseminen ja siihen puuttuminen, Sari Poropudas

Pudasjärven oppilashuoltosuunnitelmasta puuttuu tällä hetkellä seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemisen ja siihen puuttumisen malli.

Opetushallitus on toimittanut oppaan, joka käsittelee seksuaalisen häirinnän ennalta ehkäisemistä ja siihen puuttumista. Tämä opas on tarkoitettu ensisijaisesti perusopetuksen koulujen ja toisen asteen oppilaitosten työn tueksi. Oppaaseen sisältyviä ohjeita voidaan soveltaa laajemminkin ottaen kuitenkin huomioon lasten ja nuorten ikä sekä kehitysvaiheen edellyttämä ohjauksen tarve.

http://oph.fi/download/189829_Opas_seksuaalisen_hairinnan_ennaltaehkaisemiseksi_ja_siihen_puuttumiseksi_ko.pdf

Keskustelua asiasta ja päätökset:

Eo-koordinaattori Sari Poropudas johtaa työryhmää, joka laatii kaupungin oppilashuoltosuunnitelmaan puuttuvan osan. Työryhmään valittiin erityisopettaja Liisa Kytölä, terveydenhoitajat Kristiina Tolonen, Sari Nieminen ja Irja Luokkanen sekä vastaava kuraattori Jonna Puhakka. Työ valmistuu ensi syksynä.

8. Tuuve-hanke esittely

Tuuve-hanke on Opetushallituksen rahoittama ja kunnille ilmainen hanke. Tuuve kehittämishankkeessa hyödynnetään uudella tavalla sulautuvaa oppimista (blended learning), jossa digitaaliset ja lähiopetuksen oppimisympäristöt yhdistyvät oppimista palvelevaksi kokonaisuudeksi. Verkko tai etäopiskelumahdollisuuksia tarvitsevalle oppilaalle räätälöidään hänen tarpeisiinsa soveltuva opiskelukokonaisuus, joka kirjataan henkilökohtaiseen oppimissuunnitelmaan. Opiskelussa voidaan hyödyntää mm. omasta lähikoulusta saatavaa kontaktiopetusta ja tukea (esim. erityisopettajan opetus kotona/koulussa), yhteisöllistä verkko-opiskelua hyödyntäen etäyhteyksiä sekä verkko-oppimisympäristön tarjoamia oppimateriaaleja ja opintokokonaisuuksia.

Tähän hankkeeseen on Hirsikampukselta hakenut kaksi oppilasta. Karhupajan kanssa on suunniteltu myös toimintamalli, jonka avulla voidaan tukea oppilaiden opiskelua, jos siihen ei kotona ole mahdollisuuksia.

Keskustelua asiasta:

Hanke todettiin hyväksi. Mukaan pääsyä jäädään odottamaan.

9. Muutoksia oppimisen tuen arviointiin

Toimintakykyarvio.fi on Oppimis- ja ohjauskeskus Valterissa kehitetty palvelu toimintakyvyn kuvaamiseen. Sen tarkoituksena on selvittää oppilaan, huoltajan ja oppilaan arjessa toimivien ammattihenkilöiden yhteinen näkemys oppilaan toimintakyvystä.

Toimintakykyarviosta saatavaa tietoa voidaan käyttää oppimisen ja siihen liittyvän tuen järjestämisen, oppilaanohjauksen sekä esimerkiksi pedagogisten asiakirjojen laatimisen tukena. Kun toimintakykytieto on koottu, tavoitteiden asettaminen ja opintopolun suunnittelu helpottuvat.

Toimintakykytieto voidaan siirtää myös toisen asteen oppilaitokseen, jotta riittävä tuki on saatavilla opintojen alusta lähtien. Toimintakykyarvio soveltuu käytettäväksi kenelle tahansa perusopetuksen oppilaalle. <https://www.toimintakykyarvio.fi/>

Ehdotus on, että toimintakykyarviointi tehdään kaikille oppilaille, jotka siirtyvät erityiseen tukeen tai hänen erityisen tuen päätös tarkistetaan. Lisäksi toimintakykyarviointi tehtäisiin kaikille vaativaa oppimisen tukea tarvitseville oppilaille nivelvaiheissa siirryttäessä 3. luokalle ja 7. luokalle. Järjestelmää on myös mahdollista käyttää toisen asteen opiskelijoille.

Opettajille annetaan perehdytystä toimintakykyarviointi – ohjelman käyttöön.

Keskustelua asiasta ja päätös:

Todettiin, että Toimintakykyarvio.fi on todella hyvä työväline oppilaan tuen tarpeen arvioimiseen. Arvio päätettiin ottaa käyttöön ehdotuksen mukaisesti. Eo-koordinaattori Sari Poropudas käy syksyllä ohjaamassa opettajia arvion käyttöön.

10. Koulukohtaisen oppilashuoltotyön arviointi

Koulut ovat tehneet yksilökohtaisen ja yhteisöllisen oppilashuollon arvioinnin Wilman kautta. Kokouksessa esitetään yhteenveto koulujen arvioinnista.

Keskustelua asiasta:

Koululuilla on pääsääntöisesti sekä yhteisöllisen että yksilökohtaisen oppilashuollon käytänteet selvillä. Koulukohtaisia oppilashuoltoryhmiä oli pidetty 1-6 kertaa kouluilla. Ryhmät oli koettu hyödyllisiksi ja niiden tavoitteet olivat joko kokonaan tai osittain saavutettu. Oppilashuoltoryhmissä oli käsitelty mm. laajojen terveystarkastusten tuloksia, oppimiseen liittyviä asioita yleisellä tasolla, välituntikäytänteitä ja tupakan polttoon liittyviä asioita.

Kehittämisen kohteena yhteisöllisessä oppilashuollossa on osalla kouluista saada oppilaat ja huoltajat osallistumaan kokouksiin. Haasteena on mm. kokousajankohdan asettaminen niin, että huoltajilla on mahdollista osallistua siihen. Tavoitteena on myös oppilashuoltoon liittyvien toimintamallien juurruttaminen koulun arkeen sekä toimintamallien tietoisuuden lisääminen oppilaille ja huoltajille.

Terveydenhoitajien ja lääkärin palvelut koettiin riittäväksi, mutta kuraattorien ja psykologien palvelut koettiin riittämättömiksi.

Yksilöllisen oppilashuoltotyön käytännöt olivat selviä 80% kouluista. Kaiken kaikkiaan Pudasjärven kaupungissa on pidetty 104 eri oppilaalle moniammatillinen asiantuntijaryhmän palaveri. Suurimmalle osalla näistä oppilaista on pidetty joko yksi tai useampi seurantalaveri. Moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä on aina opettajan lisäksi mukana joko terveydenhoitaja tai kuraattori, usein molemmat. Lisäksi ryhmiä on täydennetty tarpeen mukaan mm. lastensuojelun ja perheneuvolan henkilöillä.

11. Yhteisiä koulutuksen aiheita tulevalle lukuvuodelle

- Tieto-turvakoulutus ja opettajan oikeudet ja vastuut – koulutus kaikille Pudasjärven Tietoturva säädökset ovat tiukentuneet viimeisen vuoden aikana, joten opettajat tarvitsisivat tähän täydennyskoulutusta. Aihe voisi olla hyvä yhteiseen VESO-päivää.
- Lapset puheeksi koulutuksen järjestäminen?
- Psykkisesti oireilevat lapset ja nuoret (Mira Talala)

Keskustelua asiasta:

Todettiin, että keskeisimpinä aiheina opettajien täydennyskoulutukseen olisi psyykkisesti oireilevat lapset ja nuoret. Koulutusaiheet ilmoitetaan koulutoimistoon.

12. Muut esille tulevat asiat

Päätettiin, että ohjausryhmän kokoonpanoon lisätään terveydenhoitaja Kristiina Tolonen, AP/IP koordinaattori sekä OSAO:n terveydenhoitaja Johanna Leppäinen.

13. Tiedoksi

Pudasjärvi on mukana vaativan erityisopetuksen VIP-verkostossa, jonka aloitusseminaari on 29.5. 2018. Edustajana toimii Sari Poropudas, joka on samalla myös Valterin yhteyshenkilö.

Perusopetuksessa tehtäviä hallintopäätöksiä varten on tehty erillinen kuulemislomake, joka otetaan käyttöön ensi syksystä lähtien.

14. Seuraava kokous 22.11.2018 kello 14.00 Kampus

15. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin kello 16.04.

Juha Holappa
opetus- ja sivistysjohtaja
puheenjohtaja

Sari Poropudas
eo-koordinaattori
sihteeri